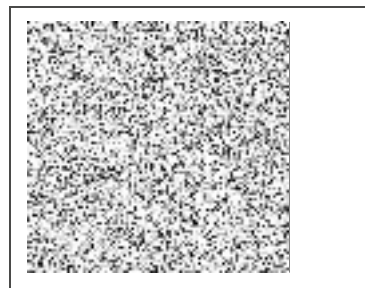

Váš dopis zn.:

Ze dne: 7. 2. 2025
Naše značka: SPU 073456/2025
Spis. značka: SZ SPU 055875/2025
UID: spuess97ff08e3

Vyřizuje.: Ing. Kateřina Klejchová
Tel.: +420 729 922 510
ID DS: z49per3
E-mail: katerina.klejchova@spu.gov.cz

Datum: 5. 3. 2025

Žádost podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „InfZ“) – sdělení

Vážený pane:

dne 13. 2. 2025 obdržel Státní pozemkový úřad (dále jen „SPÚ“) Vaši žádost o informace podle InfZ, která byla zaevidována pod č. j. SPU 055875/2025, v následujícím znění:

„... Vznáším dotaz v souvislosti s problematikou restitučních nároků a jejich uspokojování ohledně institutu či pravidel „blokačních opatření“, tj. zejména takových opatření, kdy právní předpis brání tomu, aby stát vydal či jinak zcizil ve prospěch třetí osoby nemovitosti, které byly či jsou ve prospěch jejich historických vlastníků právním předpisem blokovány či k jejich vydání při restitučním řízení ještě nedošlo.

Žádám tímto o poskytnutí těchto informací:

- (1) které právní předpisy v souvislosti s problematikou restitučních nároků a jejich uspokojování institut „blokačního opatření“, či institut s obdobným efektem, aktuálně obsahují, a o která ustanovení takových právních předpisů se jedná;
- (2) které právní předpisy v souvislosti s problematikou restitučních nároků a jejich uspokojování institut „blokačního opatření“, či institut s obdobným efektem, obsahovaly ve svém dřívějším znění (kdykoliv od 01.01.1990), a o která ustanovení takových právních předpisů se jednalo.
- (3) podle jakých předpisů vzniká a platí blokační omezení pro pozemky restituentů, jaké jsou jeho limity a pravidla použití a podle jakých předpisů či pravidel dochází k zrušení kupní smlouvy s jiným subjektem, v případě, že byl prodán třetí straně bez zohlednění blokačního opatření?
- (4) Jaká je běžná praxe a postup pro návrat do původního stavu umožňujícího vydání předmětných pozemků v případě, že nemovitosti původních restituentů byly vydány či prodány třetí straně ještě před rozhodnutím o jejich vrácení restituentům nejlépe i s čísly rozsudků u případů za posledních deset let.“

Z důvodu vyhledání a sběru požadovaných informací v jiných úřadovnách, které jsou oddělené od úřadovny vyřizující žádost, SPÚ dne 20. 2. 2025 prodloužil ve smyslu § 14 odst. 6 písm. a) InfZ lhůtu o deset dní.

K jednotlivým otázkám v předmětné žádosti zaslané SPÚ předně upozorňujeme, že odpověď se vztahuje výhradně k restitučním předpisům, které se vztahují k činnosti tohoto správního orgánu, nikoli ve vztahu k dalším restitučním předpisům v gesci jiných subjektů (MF ČR).

K výše uvedenému pak uvádíme následující:

ad 1 a 2) Pro činnost SPÚ je zásadní zákon č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, v platném znění (dále jen „zákon o půdě“), ve kterém

jsou uvedena dvě blokační ustanovení. Prvním z nich je ustanovení § 5 odst. 3 zákona o půdě a druhým je ustanovení § 29 zákona o půdě. Obě byla do zákona vtělena ke dni jeho přijetí. U ust. § 5 odst. 3 nedošlo do současnosti k jeho změně, ust. § 29 bylo zrušeno ke dni 31. 12. 2012.

ad 3 a 4) Ustanovení § 5 odst. 3 stanoví: „*Povinná osoba je povinna s nemovitostmi až do jejich vydání oprávněné osobě nakládat s péčí řádného hospodáře, ode dne účinnosti tohoto zákona nemůže tyto věci, jejich součástí a příslušenství převést do vlastnictví jiného. Takové právní úkony jsou neplatné*“.

Neplatnost právních úkonů realizovaných v rozporu s uvedeným ustanovením po účinnosti zákona o půdě, tj. po 24. 6. 1991, se stalo neplatným od jeho prvopočátku, a to včetně navazujících právních úkonů. Právní úkon se tak stal neplatným teprve po vydání rozhodnutí správního orgánu o obnově vlastnictví pro oprávněnou osobu (restituenta).

Ustanovení § 29 se vztahovalo k majetku církví a stanovilo: „*Majetek, jehož původním vlastníkem byly církve, náboženské společnosti, řády a kongregace, nelze převádět do vlastnictví jiným osobám do přijetí zákonů o tomto majetku*“.

Zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi č. 428/2012 Sb. (dále jen „ZMV“) nabyl účinnosti ke dni 1. 1. 2013. V tomto zákoně byl přijatý jiný mechanismus v případě porušení tohoto blokačního ustanovení, a to postup daný ust. § 18 ZMV, dle kterého oprávněná osoba mohla podat soudu žalobu o určení vlastnického práva státu z důvodu, že věc z původního majetku registrovaných církví a náboženských společností byla přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona převedena nebo přešla z majetku státu do vlastnictví jiných osob v rozporu s ustanovením § 3 zákona č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, nebo v rozporu s ustanovením § 29 zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona. Soud po provedeném dokazování mohl rozhodnout tak, že vlastníkem takové nemovitosti je stát, který následně běžnou cestou správního řízení rozhodl ve věci uplatněného restitučního nároku.

ad 4 – poslední část) SPÚ neviduje soudní spory s takovou podrobností, aby bylo možné zaslat přehled sp. zn. soudních řízení, které řešily uvedenou problematiku. V případě zákona o půdě pak SPÚ není účastníkem soudních řízení, pokud není v pozici povinné osoby. O takových žalobách pak ani nemusí vědět.

V případě ZMV SPÚ eviduje pod stejným označením veškeré tzv. „žaloby týkající se církevních restitucí“ bez rozlišení, zda se jedná o žaloby podané dle ust. § 18 ZMV nebo o žaloby dle části páté o.s.ř. Takových žalob evidujeme za posledních 10 let a k dnešnímu dni celkem 1317. K vytvoření přehledu by pak bylo nutné projít každou žalobu samostatně a zjistit, co bylo přesně předmětem žaloby. Jednalo by se tak o vytváření nové informace ve smyslu ust. § 2 odst. 4 InfZ, dle kterého se *povinnost poskytovat informace netýká dotazů na názory, budoucí rozhodnutí a vytváření nových informací*. Dle ustálené judikatury a komentářové literatury lze za vytvoření nové informace považovat kvalifikované zpracování zdrojových informací, ze kterých by bylo možné informace poskytnout, nicméně jejich zpracování nelze provést jednoduchou operací, která by spočívala v pouhém mechanickém shromáždění a následném uzpůsobení k předání žadateli. Lze tak shrnout, že SPÚ jako povinný subjekt je povinen informace poskytnout pouze za situace, kdy informace má anebo by je dle zákona mít měl, naopak povinnost nové informace vytvářet mu stanovena není.

S pozdravem

„elektronicky podepsáno“

Mgr. Xenia Veselá

ředitelka Odboru zastupování státu a legislativy
Státního pozemkového úřadu